

Oponentní posudek rigorózní práce

Mgr. Dana Riedlová: Analýza knihovního fondu veřejné knihovny a jeho využitelnost

Zpracovala: PhDr. Radka Římanová

Rigorózní práce se zabývá jedním ze základních prvků systému knihovny, kterým je knihovní fond. Jako základní objekt výzkumu byla vybrána Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně (MVK). Při práci byla aplikována metoda dekompozice knihovního systému, analýza statistických dat, včetně metody benchmarkingu a bibliominingu a na metoda srovnávacího knihovnictví. Pro komparativní část byly zvoleny knihovny: Kysucká knihovna v Čadci, Veřejná knihovna Heliodora Swicickiego města a obcí Sremu (Polsko), Městská knihovna Šumperk, Knihovna Kroměřížska Kroměříž a Mestská knižnica mesta Piešťany (Slovensko).

V první části práce se autorka zabývá dekompozicí systému knihovny Masarykova veřejná knihovna Vsetín. Jedná se o typickou veřejnou knihovnu střední velikosti. Práce stručně zpracovává historii knihovny (vznik 1921), následuje popis jednotlivých prvků vnitřního i vnějšího systému knihovny. Autorka pracuje se statistickými údaji, doplňuje v textu slovní informace obrázky a grafy (např. plány fotografie prostor). V této části přináší práce velmi živý obraz analyzovaného pracoviště. Z něj, ale i dalšího textu vyplývá, že knihovna je v rámci standardů knihovnické práce skutečně kvalitním pracovištěm (např. integrace Informačního centra do knihovny, nové prostory vhodné pro plnění sociální a komunitního poslání knihovny, standardy jmenného a věcného zpracování fondu, aktivní přispívání do Souborného katalogu ČR,...ale i kvalifikovaní pracovníci knihovny).

Knihovní fondy MVK jsou objektem další části práce. Pro kvantitativní analýzu byly použity i indikátory benchmarkingu, porovnány byly dostupné údaje o celostátním průměru z roku 2007. Údaje o skladbě a obratu fondu byly analyzovány za období 1997 – 2008. Pozornost je věnována krásné, naučné literatuře, nejsou opomenuty ani hudebniny či kartografické materiály. Autorka zmiňuje metodu Konspektu, která je jednou z metod používaných při analýzách fondu. Dochází však k závěru, že tato relativně nová metoda zatím nepřekonala dosavadní užívané metody analýz, ve smyslu vysoké náročnosti přípravy datové základny (nutnost retrospektivního zpracování) a náklady na ní by zatížily knihovnu nad rámec jejího hlavního poslání – služby občanům.

Následuje část věnovaná akvizici. Autorka osvědčuje, že je detailně obeznámena s touto problematikou, teoretické poznatky doplňuje příklady z reálné praxe MVK. V části věnované obratu fondu pracuje autorka metodou porovnání statistických ukazatelů (např. srovnání

vypůjček krásné, naučné a ostatní literatury). Pro titulovou frekvenci vypůjček byla aplikována metoda bibliominingu (zdůrazňuji, že i tato analýza je zpracována pro roky 1997-2008). Vývoj čtenářského zájmu není zajímavý jen z hlediska budování fondu, ale je jedním z výstupů o životě čtenářů MVK. Data byla získána z historie vypůjček v automatizovaném knihovnickém systému firmy KP-SYS, s.r.o.

I v analýze meziknihovní vypůjční služby se nezaměřuje autorka pouze na četnost aktivní a pasivní formy této služby. Z evidenčních údajů MVS byla zpracována stručná studie tématických skupin dokumentů. Je zdůrazněn i význam propagace této služby (statistický nárůst po nástupu nového pracovníka – dosahuje téměř 100%). V části věnované dalším, v úvodu posudku zmiňovaným knihovnám, dokázala autorka v textu věnovat popisu institucí dostatečný prostor, aby si o nich čtenář udělal základní představu, aniž by došlo v rámci struktury práce k nadbytečnému zatížení textu. V této části autorka pracuje především se statistickými daty. Obohacující je zařazení dvou zahraničních knihoven (Polsko, Slovensko). Kapitola 6.6 porovnává statické údaje o přírůstku a úbytku fondu šesti knihoven, které jsou předmětem analýzy. V závěru práce obsahuje základní zobecnění zpracovaných témat, které vyúsťuje v definování základní myšlenku akviziční politiky Masarykovy veřejné knihovny ve Vsetíně.

Práce je zpracována velice pečlivě, s bohatou obrazovou přílohou, která zvyšuje informační hodnotu práce. Autorka osvědčila i nutnou schopnost kreativity, nahlíží zkoumané objekty z více hledisek, kombinuje různé vědecké metody, aniž by docházelo k jejich znehodnocení. Rigorózní práce je dokladem aplikace vědeckých metod informační vědy a knihovnictví pro praxi. Použití vědeckých metod je jedním z předpokladů práce v rámci strategického plánování a managementu změn knihoven.

Rigorózní práci doporučuji k obhajobě .

V Praze 9. 4. 2010

